

MAKSIM GORKI:

Človek.

Iz rusčine prevel Y. Y. UVOD.

Ko bi bile misli, izražene v "Človeku", plavale pred očmi velikemu pesniku, bi se bil rodil iz njih veličasten slavospev, apoteoza človeških misli; ko bi se bil vglobil vanje modrijan, bi jih bil natančno analiziral in poslal v svet debelo knjigo z učenim naslovom. A mislil in čutil jih je pisatelj, ki je spisal dramo "Na dnu življenja". Hotel je tudi tu pronikniti v dno, v globino človeške duše, v bistvo njenega dejanja in nehanja, spoznati smisel življenja in iz vsakega stavka odseva, da ga ni pisal samo poet in ne samo filozof, ampak človek, ki hoče, "da se zlije njegov čustveni svet in njegova nesmrtna misel v en sam velik in ustvarjajoč plamen". Slika človeka in njegove nesmrtnosti misli nam stopa z vso jasnostjo pred oči, kakor da bi ji ono čustvo, porojeno iz trpljenja, dejalo tretjo dimenzijo.

Gorkij slika v svojih delih ljudi, ki so večalimani odtrgani od človeške družbe, v katerih duši pa še vedno gori iskra človečnosti, in v tej iskri, v tej svetli točki je osredotočeno vse njih dejanje in nehanje. Označuje jih neki duševni nemir, neka strast, neko sovraštvo do družbe, site in zadovoljne, ki ne čuti nikakih višjih potreb. Naj le trpijo pomanjkanje, samo da živijo svobodno, da smejo misliti in modrovati! Kakor se je pred osemdesetimi leti zgražal Puškin nad kmetiskim robstvom.

"Tu težek jarem vlečejo do groba vsi, ljubiti, upati, dovoljeno jim ni. Tu cvetijo dekleta mlada, da so pohotnežem naslada, in ljubi sin, očetova opora, ne sme mu v starih dneh v tolažbo biti, Dom rojstni zapustiti, iti mora, da pomnoži neumne tolpe dvora." ("Vas".)

tako je Gorkij neizprosno sovražnik duševnega suženjstva in tlačanstva.

A čemu bi kazal samo iskre, ki tlijo in žarijo slučajno v tem ali onem človeku, čemu ne bi predložil onega ognja samega, one plameneče ideje, ki jo zovemo človečnost? Steril je to, a njen nositelj ni navaden človek, ampak Človek. Predmet sam na sebi je veličasten in Gorkij dovolj označuje že to, da se je lotil tega filozofskega problema. Podajam delce v prevodu v prvi vrsti radi tega, ker se v njem bolj ko kje drugje zreali pisateljev značaj in svetovni nazor. Smele primere in elementarna sila izraza imata za čitatelja skoraj neodoljiv mik in čar, a prav to ga na drugi strani nujno sili, da vzprejme marsikaj z neko rezervo in da se skuša sam vglobiti v sicer globoko zajete in zasnovane misli.

Ko si predstavljam, kako hodi "izgubljenec sredi pustinja vesoljstva" "sam — mej ugankami življenja, sam — mej svojimi brezštevilnimi zmotami", se ne morem odtegniti misli, kako bi bilo, ko ne bi bil izgubljenec Človek, ampak le človek. Morda ne bi niti vedel, da se je izgubil. Samo da je pot lepa in uglajena, pa je prava! In če ga vodi na kraj, ki je slučajno posut s cvetjem in krasoto in bogatstvom, se tu usta-

vi, se mu proda in ga uživa — v njem je že ustvarjena in utrjena vera v srečo, samo vera — sreča sama pa beži pred njim kakor fantom, je le nekak pričaran ideal, ki naposled izgine kakor duh, ko je potekel njegov čas. Samo uživanje vodi samo do sitosti, tedaj pa zmanjka življenjske poti, in nasproti zazija "globoko brezno brez vse rešne poti". Zakaj tako? Ker je človekova notranja potreba, da ima nekaj, kar ga povzdiguje nad vsakdanost, neko stremljenje navzgor, neki ideal. Brez njega živeti v vsakdanji resničnosti se pravi vrteti se kakor v brezumnem plesu okrog stvari, ki imajo privlačno silo, z eno samo sposobnostjo: prodati se oni, ki nudi več užitka.

In če ta vera, vera v zemeljsko srečo, ni zveličavna, ampak kriva vera ali potem sploh ni tu ideala, ki bi odgovarjal oni najbolj notranji človeški potrebi? Je. Kaj bi sicer pomenil oni Prešernov, menim da najbrdkejši vzdih: "Bi ne bila mi vera v sebe vzeta!" "Kdor hoče je rob, a kdor noče, ta ni", pravi Askerčev hajduk, in Sorlijev "Človek in pol" pravi še več. Tudi Gorkij "Človek" stopa samozavestno skozi svet s svojo svobodno mislijo, ki ustvarja neodvisno iz trpljenja in izkušenj vse, celo bogove. In neprestano ustvarjanje in prenavljanje in presnavljanje je Človek ideal, in vera v svojo neizprošno ustvarjajočo moč, njegova vera.

Psiholog bi morda rekel, da je tu neodvisnost relativen pojem. Svojo samozavest pa opravičuje "Človek" sam, ko pravi: "Spoznanje raste! To vem, to vidim, to čutim!" in zato tudi veruje v svojo moč. Menim, da ima malo-kdo tako neoporečno pravičo biti apostol takega idealizma, kakor ravno Gorkij, ki je izšel iz najnižjih slojev, mej trpljenjem in bridkostmi življenja razvil sile svojega duha in postal takorekoč sam iz sebe svetoven pisatelj, ljubljene milijonov in milijonov čitateljev.

Že stari Pitagorejci so odgovarjali na vprašanje, kaj da je nejsilnejše: "Misel (he gneo me)." Ali ti so menili abstraktno misel, ki more pojmiti vesoljstvo, in to enotno pojmovanje se je trudil Pitagora izraziti s simboliko abstraktnih števil. Gorkij pa pravi: "Misel, ki neprestano snuje in ustvarja kakor živ, vedno bolj se razvijajoče in spolnujoče organizem."

Ta samozavest in idealizem sta gotovo potrebna ruskemu narodu. Da je imel pisatelj tudi to pred očmi, je razvidno iz besed, ki jih je izrekel sam v nekem zasebnem pogovoru kmalu potem, ko je knjiga izšla, z ozirom na filozofijo Tolstega: "Rusija bi rabila filozofijo energije." Rabila bi jo tudi Slovenija. Samo ž njo se da uresničiti oni lepí smoter, izražen v refrenu: "Naprej in — navzgor, vedno naprej in — navzgor!" Naprej — prisvojimo si, kar so ustvarile dobrega prejšnje generacije in se ne ustavljamo ob tem, ampak nadaljujmo; navzgor — z vero vase se vedno bolj in bolj bližajmo svojim vzorom!

Prelagatelj.

TOM. KYTLICA

UNIJSKI TESARSKI MOJSTER

1294 Trumbull Ave., CHICAGO.

Sprejemava v njegovo stroko spadajoča dela po najnižji ceni, in se priporoča za obilna naročila.

Slovanska brivnica.

610 S. Centre Ave., Chicago.

Za obilen obisk se priporoča

JOHN HORVAT, lastnik.

Edward Pauch

gostilničar

663 Blue Island Avenue

CHICAGO.

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno dvorano za zabave in zborovanja

TEL. CANAL 7841

PRIJETNO ZIMSKO IN POMLADANSKO

vožnjo v Italijo in druge kraje ob adrijskem morju vam preskrbi stara izkušena

CUNARD LINE

PREVAŽA LJUDI IN BLAGO ČEZ OCEAN GIBELALTAR, GENOVA, NAEPEL LTD.

LEPI, VELIKI IN NOVI PARNIKI NA DVA VIJAKA

"CARPATHIA"	13,600 ton.
"SLAVONIA"	10,600 ton.
"PANNONIA"	10,000 ton.
"ULTONIA"	10,400 ton.

Iz New Yorka odplujejo NARAVNOST V ITALIJO.

Obrnite se do naših zastopnikov kateri Vam dajo potrebna navoda la o cenah in času kedaj parniki odplujejo.

F. G. WHITING, ravnatelj. 67 Dearborn Str. CHICAGO

KOTAS BRATA

LASTNIKA GOSTILNE IN RESTAVRACIJE na 535 Blue Island Ave., Chicago.

Priporočava svoje dvorane za shode, veselice itd. Vsako nedeljo popoldan izborni koncert. Vstopnina prosta. TEL. CANAL 2017

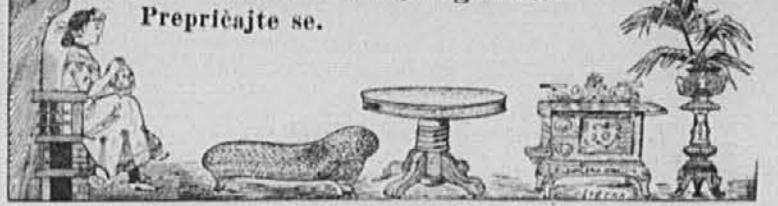
ROJAKICITATELJI

Pri meni dobite pohištvo, razno kuhinjsko opravo, porcelanasto in stekleno posodo; podobe, svetilke, žimnice in divane. Z eno besedo kar se pohištva tiče vse; od začetne črke. A do končnice Z. Proti plačilu ali na obroke.

Dobro blago po najnižji ceni. Edina polska, in sploh največja zaloga pohištva na severozapadni strani mesta.

21 let v tej trgovini.

Prepričajte se.

\$5.25 EMPIRE SPECIAL 23 JWELED ADJUSTED RAILROAD WATCH

Nekaj finega, toje ura, kakršne se za to ceno še ni ponujalo. Za njo posebno dobro izbrano je kolesovje, dobro urejena, se navija in regulira. Pokrov je tako imenovani "Dobro Silverine". JAMČENA 30 LET. Eden najstarejših in najzanesljivejših zidarjev pošle to ura na vsak naslov za \$5.25 ali pa jo pošljite C. O. D. na vaše najbližnje ekspresno postajo, da jo pregledate. In ako je ne povoljna ne plačajte niti enega centa, ako pa je primerna vsaki po \$35.00 RAILROADURI potem plačajte ekspres agentu \$5.25 za ura vozne troške in ura je vaša. Dobite fino verižico in privezek z ura vred brezplačno. Eno ura darujemo, ako jih kupite šest. Cenik brezplačno. Naslov: P. M. FRETHER & CO., 52 Dearborn St., Chicago, Ill.

KRITIČNI MOMENT.

Kadar kak član družine zbolí, takrat mora biti odločitev hitra; razven v slučajih neprebavnosti, ali ne slasti do jedil, in da se počutite slabe, kar ue štejem kritičnim momentom, in to tudi vemo.

Vsako najmanjšo hrano redno prebavijo, pomnožujejo kri, in odstranjujejo vsako nevarnost od telesa. Kadarkoli se vam torej preti, da

Trinerjevo zdravilno grenko vino,

je najpripravnejše zdravilo za take bolezni, s katerimi se hitro in zanesljivo ozdravi. Izvrtno učinkuje na želodčne živce in pospešuje aktivno vse organe, tako, da vsako najmanjšo hrano redno prebavijo, pomnožujejo kri, in odstranjujejo vsako nevarnost od telesa. Kadarkoli se vam torej pripeti, da

nimate slasti do jedil,

se počutite utrujene,

imate teški glavobol,

nemorate mirno spati,

ali da ste bleedi je

čas, da uporabujete Trinerjevo zdravilno grenko vino, ker le ono edino spravi vse prebavljenje zopet v pravi red. Dela, kri čisto, obraz lep, telo močno in živo mižljenje.

RABITE GA V VSIH POTREBAH.

NA PRODAJ V LEKARNAH in PRI IZDELOVATELJU

Jože Triner

799 So. Ashland Ave.,

CHICAGO, ILLINOIS.

Trinerjeva Brinjevec in Slivovka so nepresegeljive pijače. Uprašajte trgovce po njih.

'TRIGLAV' Zdravilna Grenka Vinska Tonika

TRIGLAV CHEMICAL WORKS

"BAN JELAČIČ" Zelodečna Grenčica

Svoji k svojemu! Kupujte naše blago!

1648 West 22nd Street, Chicago, Ill.